

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота

Етноспецифіка асоціативного значення слова

Прокопчука Михайла Дмитровича

студента групи МЛа04-21

факультету германської філології

денної форми форми здобуття освіти

спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук,

доцент, професор кафедри

Терехова Д.І.

Національна шкала зараховано

Кількість балів 82

Оцінка ЄКТС В

Київ – 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
The Department of English Philology and Philosophy of Language

Course Paper

Ethnospecificity of the associative meaning of the word

Mykhailo Prokopchuk

Group MLa04-21

The Faculty of Germanic Philology and Translation

Full-Time Study

Speciality 035 Philology

Research Adviser

Assoc. Prof. **Diana Terekhova**

PhD (Linguistics)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ЕТНОСПЕЦИФІКИ АСОЦІАТИВНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА.....	6
1.1. Поняття асоціативного значення слова	6
1.2. Риси етноспецифічного асоціативного значення	10
1.3. Вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слова	12
Висновки до 1 розділу	15
Розділ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕТНОСПЕЦИФІЧНИХ АСОЦІАЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	17
2.1. Аналіз етноспецифічних асоціацій в українській мові	17
2.2. Аналіз етноспецифічних асоціацій в англійській мові	20
2.3. Спільні риси та відмінності в етноспецифічних асоціативних значеннях	24
Висновки до 2 розділу	28
ВИСНОВКИ	30
RESUME	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ	38

ВСТУП

Актуальність. Дослідження етноспецифіки асоціативного значення слів відкриває захопливий світ культурних уявлень та стереотипів, які вкорінені в мові та менталітеті різних етнічних груп. Кожне слово має свій внутрішній заряд, який виникає з сукупності історичних, соціальних, релігійних та культурних контекстів. Цей заряд визначає, яким чином сприймаються та розуміються слова, асоціації їх з певними концепціями, почуттями чи образами.

Наприклад, певні слова можуть мати різні конотації для представників різних культур. Одне й те саме слово може викликати різні асоціації та емоції в залежності від етнічного тла спостерігача. Це пов'язано з історичними подіями, культурними традиціями, віруваннями та специфічними особливостями менталітету.

Дослідження етноспецифіки асоціативного значення слів може включати аналіз лексичних асоціацій, етнокультурних міфів, легенд та архетипів, які формують колективну свідомість певної етнічної групи. Воно дає можливість краще зрозуміти, які цінності, уявлення та ідеали живуть у серцях різних культур, та сприяє побудові міжкультурного діалогу та взаєморозуміння.

Дослідження етноспецифіки асоціативного значення слів є важливим елементом культурологічних та мовних студій, а також має практичне значення для міжетнічного спілкування, перекладу та міжкультурної комунікації. Вивчення цього аспекту мови дозволяє краще зрозуміти та цінувати різноманіття культурного досвіду та поглиблювати зв'язки з різними етнічними спільнотами.

Метою дослідження є розкриття взаємозв'язку між культурно-етнічним контекстом і сприйняттям асоціативного значення слів.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття асоціативного значення слова;

- визначити риси етноспецифічного асоціативного значення;
- висвітлити вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слова
- проаналізувати етноспецифічні асоціації в українській мові;
- проаналізувати етноспецифічних асоціацій в англійській мові;
- з'ясувати спільні риси та відмінності в етноспецифічних асоціативних значеннях.

Об'єктом дослідження є етноспецифіка асоціативного значення слова в різних культурно-етнічних групах.

Предметом дослідження є процеси формування та розуміння асоціативних зв'язків, що виникають при сприйнятті конкретних слів представниками різних етнічних спільнот.

Методи дослідження. У відповідності до мети, поставлених завдань, об'єкту та предмету дослідження в контексті дослідження найбільш вдалим буде використання та поєднання таких методів: теоретичні методи – узагальнення, аналіз та синтез, індукція та дедукція. Емпіричні методи – порівняння.

Теоретична значущість етноспецифіки асоціативного значення слова полягає в розумінні впливу культурних та етнічних контекстів на сприйняття та інтерпретацію мовних символів, що сприяє розвитку міжкультурного розуміння та міжетнічної комунікації.

Практична значущість етноспецифіки асоціативного значення слова полягає в покращенні міжкультурної комунікації, адаптації перекладу та розробці міжетнічних освітніх та мовних програм.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме, списку використаних джерел, списку лексикографічних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ЕТНОСПЕЦИФІКИ АСОЦІАТИВНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

1.1. Поняття асоціативного значення слова

Малюга, Н. М. та Шарманова, Н. М. визначають асоціативне значення як «ту частину загального значення виразу, яка складається з очікувань, які – справедливо чи неправильно – пов'язані з референтом виразу» (Малюга, & Шарманова, 2013). Прагматика Цолін, Д. В., зосереджується на розмовній імплікатурі та скалярній імплікатурі, щоб пояснити, як асоціативні значення вкорінені в універсальній комунікативній поведінці людини (Цолін, 2023).

Лексичні шкали та вже існуючі шкали – ця перспектива, прикладом якої є Хасібун Дж, підкреслює існування вже існуючих лексичних шкал, які впливають на генерування асоціативних значень і скалярних імплікатур (Hasibuan, 2017).

Мао, С., стверджує про доповнення версій «локальною прагматикою» або пропонують теорію релевантності кількісно визначених іменних фраз, підкреслюючи роль контекстуальної релевантності у формуванні асоціативних значень (Мао, 2013).

Значна частина психолінгвістичної літератури, включаючи роботи Нельсон Д. Л., Брукс Д. Х. та Вілер Дж. В, досліджує скалярну імплікатуру з експериментальної точки зору, надаючи емпіричне розуміння того, як обробляються та розуміються асоціативні значення (Nelson, Brooks, & Wheeler, 1975: 712). Представлено альтернативні підходи до скалярної імплікатури та пов'язаних явищ, пропонуючи різноманітні погляди на природу асоціативних значень. Дейкун представляє нещодавній підхід, який частково відкидає прагматичні твердження, демонструючи триваючі дебати та еволюцію поглядів на природу асоціативних значень та імплікатур (Дейкун, 2022).

Різноманітні погляди на асоціативне значення демонструють

міждисциплінарний характер його вивчення, що охоплює аспекти прагматики, семантики, психолінгвістики та теорії комунікації. Різні точки зору сприяють глибшому розумінню того, як мова передає значення поза буквальним, відображаючи багатство та складність людського спілкування.

Слово «nurse» є хорошим прикладом асоціативного значення. Більшість людей автоматично асоціюють «nurse» з поняттям жіночої статі, ніби «nurse» є синонімом «female who looks after the sick». Ця несвідома асоціація настільки поширена, що для нейтралізації її впливу довелося ввести термін «male nurse». «He is a nurse» звучить семантично дивно навіть сьогодні.

Семантичними наслідками є те, що дивність слова «he is a nurse» полягає не в семантичному протиріччі, а лише в незвичності. Пошук у Google за фразою «he's a nurse» дав 96 800 звернень, тоді як пошук «she's a nurse» дав 922 000 звернень, що вказує на поширеність асоціації між «nurse» та жіночою статтю (Войко, 2015).

Асоціативне значення визначає більш вузький типовий денотативний діапазон, ніж повний денотативний зміст слова, багатослівної одиниці або синтаксичної конструкції. Повне денотативне значення «nurse» охоплює як «male nurse» і «female nurse», тоді як асоціативне значення «female nurse» має вузький денотативний діапазон, ніж повний денотативний діапазон «nurse».

Асоціативні значення охоплюють різноманітні додаткові якості чи характеристики поза буквальним чи денотативним значенням слова чи фрази. Ці типи асоціативних значень включають:

Конотативне значення стосується емоцій, ставлень або соціальних наслідків, пов'язаних зі словом, поза його буквальним визначенням. Слово «змія» може означати такі якості, як оманливість або небезпека.

Колокативне значення передбачає асоціації, які слово має з іншими словами, з якими воно зазвичай зустрічається. Слово «strong» часто

співпадає з «coffee», «opinion» або «evidence», створюючи певні асоціації (Tarasova, 2021: 111).

Тематичне значення стосується ширших тем або предметних областей, з якими асоціюється слово. Слово «freedom» може викликати теми звільнення, прав і автономії.

Соціальне значення включає соціальні або культурні асоціації слова, включаючи стать, клас або регіональну приналежність. Слово «nurse» може соціально асоціюватися з жіночими гендерними ролями.

Рефлексивне значення стосується особистих чи індивідуальних асоціацій, які людина може мати зі словом на основі свого досвіду чи спогадів. Слово «home» може мати рефлексивне значення, пов'язане з особистим досвідом та емоціями. Афективне значення стосується емоційних асоціацій, які викликає слово. Слово «mother» може викликати почуття любові, турботи чи захисту (Матвієнків, 2022).

Поняття лінгвістичних асоціативних значень стосується значень, визначених семантикою мови, а не особливостями екстралінгвістичного реального світу. Це можна проілюструвати випадками недосконалої синонімії, коли слова мають однаковий діапазон значень, але, як правило, передають різні відтінки.

У письмовій голландській мові дев'ятнадцятого століття дієслова «vernietigen» і «vernielen» означали «to destroy, bring to nought» і демонстрували ідентичні обмеження вибору. Однак вони не вважалися ідеальними синонімами. З'явилися відмінності в їх використанні, при цьому «vernietigen» переважно використовувався в абстрактному сенсі, а «vernielen» вказував переважно на фізичне знищення (Lysenko, 2021: 132).

Конотативні відмінності між «vernietigen» і «vernielen» ілюструють лінгвістичні асоціативні значення. Ці відмінності коренилися не в природі реального світу в Голландії дев'ятнадцятого століття, а скоріше в лінгвістичній семантиці двох слів. Цей приклад показує, як слова в межах

мови можуть мати однакове позначення, але різні асоціативні значення, демонструючи складну та нюансовану природу лінгвістичної семантики.

Концепція мовних асоціативних значень, на прикладі недосконалої синонімії, підкреслює, що слова можуть мати однаковий денотативний діапазон, але передавати різні відтінки чи асоціації на основі мовної семантики залученої мови.

Третя категорія асоціативного значення не є ані екстралінгвістичною, ані суто лінгвістичною, оскільки вона стосується розмовної імплікатури, концепції. Ця категорія асоціативного значення включає скалярну імплікатуру, де передбачуване значення висловлювання виходить за межі його буквального тлумачення. Коли хтось каже: «The house is big», мається на увазі, що він великий, але не величезний. Ця імплікатура пояснюється з точки зору кількісної максими, яка вимагає від ораторів бути настільки інформативними, наскільки це необхідно. Використання «big» у значенні «big but not huge» відображає асоціативне значення, що вкорінене в розмовній імплікатурі (Kostenko, 2018: 81).

Існують різні альтернативні погляди на те, як розуміють скалярну імплікатуру та пов'язані з нею явища, включаючи розрахунки, засновані на вже існуючих лексичних шкалах, локальній прагматиці, теорії релевантності та експериментально заснованій психолінгвістичній літературі. Ці погляди пропонують різні погляди на природу скалярної імплікатури та її роль в асоціативному значенні.

Якщо прагматичне тлумачення скалярної імплікатури вірне, асоціативне значення, засноване на скалярній імплікатурі, корениться в універсальній комунікативній поведінці людини. Це свідчить про те, що концепція асоціативного значення виходить за межі окремих мов і є внутрішньою для людського спілкування (Дидик-Меуш, 2021: 227).

Концепція асоціативного значення слів є прикладом глибокого впливу культурних та історичних факторів на мову, формуючи відтінки

конотації та наслідки слів. Від диференціальних асоціацій синонімів до впливу принизливих значень і стратегічного використання асоціативних значень у рекламі, очевидно, що мова складно переплетена з культурним та історичним контекстами. Розуміння цих впливів має важливе значення для ефективної комунікації, оскільки це дозволяє людям орієнтуватися в складності асоціативних значень у конкретних культурних та історичних рамках.

1.2. Риси етноспецифічного асоціативного значення

Етноспецифічне асоціативне значення належить до унікальних асоціацій і конотацій, які несуть слова або вирази в межах певної культурної чи етнічної групи. Ці асоціації сформовані колективним досвідом, традиціями та цінностями спільноти, що призводить до чітких семантичних нюансів, які можуть відрізнятися від тих, що існують в інших культурних чи мовних контекстах.

Етноспецифічні асоціативні значення глибоко вкорінені в культурному контексті певної групи, відображаючи специфічні звичаї, вірування та соціальні практики, які формують тлумачення слів і виразів. Етноспецифічні асоціативні значення часто мають історичне значення, спираючись на колективну пам'ять і досвід спільноти, таким чином наповнюючи слова шарами історичних і соціальних конотацій.

Етноспецифічні значення часто проявляються в ідіоматичних виразах та образній мові, де слова та фрази передають культурно специфічні метафори, прислів'я та символічні асоціації. Етноспецифічні значення чутливі до контекстуальних і прагматичних впливів, оскільки вони формуються конкретними потребами, цінностями та нормами спілкування в межах даного культурного середовища. Вони сприяють мовному розмаїттю, підкреслюючи багатство та складність мови, оскільки вона відображає та формує культурну ідентичність та самовираження (Панова,

2013).

Сучасні етноспецифічні значення продовжують формувати використання та інтерпретацію мови в сучасному суспільстві, відображаючи вплив культурного розмаїття, соціальної динаміки та історичної спадщини. Аспекти сучасних етноспецифічних значень відображено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Аспекти сучасних етноспецифічних значень

Назва	Значення
Культурне розмаїття та глобалізація	У сучасному контексті етноспецифічні значення охоплюють широкий спектр культурних впливів, відображаючи різноманіття мов, звичаїв і традицій у все більш взаємопов'язаному світі. Оскільки глобалізація сприяє міжкультурним взаємодіям, етноспецифічні значення еволюціонують, щоб включати різноманітні культурні перспективи та мовні нюанси.
Суспільно-політичний дискурс	Етноспецифічні значення виявляються в соціально-політичному дискурсі, де слова та вирази несуть специфічні історичні та культурні конотації. Терміни, пов'язані з ідентичністю, етнічністю та соціальною справедливістю, часто втілюють етноспецифічні значення, відображаючи історичний досвід і соціальну боротьбу окремих спільнот.
Цифрова комунікація та сленг	Цифрова ера породила нові етноспецифічні значення в онлайн-спільнотах, де інтернет-сленг, меми та цифрова народна мова відображають культурну та субкультурну ідентичність онлайн-користувачів. Етноспецифічні значення вбудовуються в цифрову комунікацію, формуючи інтерпретацію мови у віртуальних просторах.
Багатомовні та багатокультурні суспільства	У мультикультурних суспільствах етноспецифічні значення формуються співіснуванням багатьох мов і культурних традицій. Ця динамічна взаємодія впливає на тлумачення слів і виразів, що призводить до формування етноспецифічних значень, які охоплюють різноманітний мовний і культурний ландшафт сучасного суспільства.
Етнічна та расова чутливість	Етноспецифічні значення відіграють вирішальну роль у вирішенні питань етнічної та расової чутливості, оскільки слова та фрази несуть історичні та культурні наслідки,

	які відображають досвід і перспективи конкретних етнічних груп. Розуміння та повага до етноспецифічних значень має важливе значення для сприяння культурній чутливості та ефективного спілкування в різноманітному та мультикультурному середовищі.
--	---

Джерело: складено автором на основі (Панова, 2013).

У сучасну епоху етноспецифічні значення продовжують розвиватися, відображаючи динамічну взаємодію культурних, історичних і соціальних факторів у формуванні використання та інтерпретації мови в різноманітних і взаємопов'язаних суспільствах. Розуміння та визнання цих етноспецифічних значень має важливе значення для сприяння інклюзивній та ефективній комунікації в глобалізованому світі.

Особливості етноспецифічного асоціативного значення підкреслюють глибокий взаємозв'язок мови, культури та ідентичності. Розуміючи та оцінюючи ці відмінні семантичні нюанси, можна отримати глибше розуміння різноманітних способів, якими мова відображає та втілює багатство людського досвіду в конкретних культурних та етнічних контекстах.

1.3. Вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слова

Вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слів очевидний в еволюції мови, де соціальні норми, історичні події та культурні відносини формують конотації та наслідки конкретних термінів. Цей вплив особливо виражений у розвитку табуйованих, евфемістичних і пов'язаних з кольором мовних асоціацій, як обговорюється в поданому тексті.

Є безліч історичних прикладів етноспецифічних значень, які відображають вплив культури, історії та соціальної динаміки на

тлумачення слів і виразів. У феодальній Японії використання почесної мови, відомої як «кейго», було глибоко вкорінене в суспільній структурі, відображаючи ієрархічні відносини та статусні відмінності (Golovash, Kobuyakov, & Pogodina, 2020). Різні рівні почесної промови вказували на соціальний статус оратора та повагу до слухача, демонструючи, як етноспецифічні значення були вбудовані в мовні конвенції, щоб відобразити складну соціальну ієрархію того часу.

У середньовіччі в Європі поняття лицарства вплинуло на етноспецифічні значення слів, пов'язаних із честю, доблестю та придворною поведінкою. Такі терміни, як «лицарство», «лицар» і «ввічливість», несуть нюанси, глибоко вкорінені в лицарському кодексі, відображаючи ідеали хоробрості, вірності та ввічливості, яких підтримували середньовічні лицарі та знать.

У Стародавній Греції значну роль у формуванні етноспецифічних смислів відігравало ораторське мистецтво та риторика. Слова та фрази, пов'язані з публічними виступами, переконанням і демократією, мали історичні конотації, пов'язані з інтелектуальним і політичним ландшафтом того часу, відображаючи вплив грецької філософії, демократії та громадянської активності на використання мови (The Linguistic Picture of the World, 2020).

Епоха Відродження в Італії стала свідком появи гуманістичної мови, що характеризується відродженням класичної літератури, мистецтва та навчання. Етноспецифічні значення були пройняті словами та виразами, які відображали ідеали гуманізму, індивідуалізму та відродження класичної античності, підкреслюючи історичний та культурний контекст, який сформував мовну інтерпретацію в цей період.

Ці історичні приклади демонструють, як етноспецифічні значення були глибоко переплетені з культурними, соціальними та історичними контекстами, відображаючи вплив конкретних періодів часу, суспільних

норм та інтелектуальних рухів на тлумачення та використання мови.

Еволюція евфемізмів для позначення вагітності протягом століття відображає зміну ставлення суспільства до теми, демонструючи прямий вплив історичних і культурних факторів на семантику мови. Створення евфемістичних термінів у Західній Європі для делікатного позначення чутливих тем, пов'язаних із статтю та вагітністю, свідчить про прямий вплив соціальних норм і культурних табу на асоціативне значення слів.

Дослідження асоціативного значення чорного кольору підкреслює його багаті культурні асоціації, визначено його історичні та культурні зв'язки з негативними якостями в англійській літературі та психологічними уподобаннями. Негативні конотації «чорного» в китайській та англійській мовах, про що свідчать такі терміни, як «чорний ринок» і «чорний список», демонструють спільні культурні та історичні впливи на асоціативні значення пов'язаної з кольором мови (Малюга, & Шарманова, 2013).

Приклад китайців, які засвоюють незнайомі культурні концепції через міжкультурний обмін, підкреслює, як культурні та історичні фактори впливають на асоціативні значення слів, оскільки люди природно засвоюють іноземні культурні нюанси в процесі спілкування. Адаптація таких термінів, як «Пекінська опера» в західних країнах і розуміння іноземних культурних концепцій окремими людьми додатково ілюструють вплив культурного обміну на набуття та еволюцію асоціативних значень.

Синоніми такі як «допомога» та «страхування», можуть викликати різні асоціативні значення через їх різне поширення та культурні конотації. Незважаючи на спільне референтне чи концептуальне значення, ці слова викликають чіткі асоціації, впливаючи на почуття та досвід людей. Ця невідповідність підкреслює вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слів і його подальший вплив на спілкування (Строченко, 2019: 247).

Слова, тісно пов'язані з етнічними групами та політичними питаннями в англійській мові, наводяться як приклади того, як асоціативні значення, перевершуючи концептуальні значення, можуть призводити до принизливих конотацій і перешкоджати ефективній комунікації. Зневажливі асоціації, пов'язані з цими словами, є прикладом того, як культурні та історичні фактори формують і збільшують асоціативні значення мови, впливаючи на міжособистісне спілкування.

Показано, як культурні та історичні чинники впливають на успіх реклами через навмисне вираження асоціативних значень. Стратегічно використовуючи слова з контрастними асоціативними значеннями, як-от «штучний» і «природний», реклама ефективно маніпулює культурними та історичними асоціаціями, щоб викликати певні емоції та сприйняття в аудиторії, демонструючи глибокий вплив культурних впливів на мову та спілкування (Єфімова, Жицька, Химай, & Браєвська, 2021: 345).

Вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слів є глибоким, формуючи конотації, наслідки та соціальну відповідність мови. Цей вплив очевидний в еволюції евфемізмів, культурній символіці кольорових асоціацій і впливі міжкультурного обміну на засвоєння незнайомих культурних понять. Оскільки мова за своєю суттю переплетена з культурою та історією, розуміння впливу цих факторів має важливе значення для точного тлумачення та ефективного спілкування в різноманітних культурних і соціальних контекстах.

Висновки до 1 розділу

Розглянуто поняття асоціативного значення слова, що є ключовим для розуміння того, як слова набувають додаткових конотацій та асоціацій в різних культурних контекстах. Висвітлено риси етноспецифічного асоціативного значення, які включають в себе вплив культурних цінностей, історичних подій та соціальних норм на сприйняття та вживання слів в

мові. Підкреслено важливість культурних та історичних факторів у формуванні асоціативного значення слів, що допомагає краще розуміти, як мова відображає та відтворює культурні нюанси та історичні особливості. Таким чином, розділ ілюструє, як важливо враховувати етноспецифічні аспекти мови для успішної комунікації в різноманітних культурних та історичних контекстах.

РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕТНОСПЕЦИФІЧНИХ АСОЦІАЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

2.1 Аналіз етноспецифічних асоціацій в українській мові

Українська мова, як і багато інших, містить етноспецифічні асоціації – слова чи вирази, тісно пов'язані з культурою, історією та самобутністю українського народу. Ці асоціації часто відображають унікальний досвід, цінності та традиції української етнічної групи.

Історичний контекст боротьби України за незалежність та її складні відносини з сусідніми країнами вплинули на етноспецифічні асоціації в українській мові. Мова відображає багату культурну спадщину України, зокрема її народні традиції, літературу та релігійні обряди.

Такі слова, як «тризуб», «синій-жовтий» (синьо-жовтий) і «мова» (мова) глибоко пов'язані з українською національною ідентичністю та історією. Пов'язані з українським фольклором терміни, такі як «веселка» (веселка) і «сорочка» (вишита сорочка), несуть в собі сильні етноспецифічні асоціації. Такі слова, як «Гайдамаки» (повстанські групи в українській історії) і «Голодомор» (спричинений людиною голод в Україні), мають історичне значення та етноспецифічний сенс (Український асоціативний словник, 2007).

Українська мова не лише служить засобом спілкування, а й відіграє вирішальну роль у формуванні української ідентичності та вихованні почуття приналежності. Етноспецифічні асоціації в мові сприяють збереженню та популяризації української культурної самобутності. Українська література і мистецтво сприяли збагаченню етноспецифічних асоціацій у мові через зображення національних тем, характерів.

Українська мова відображає зв'язки між поняттям «ВОЛЯ» та національною свідомістю українського народу через глибокі етноспецифічні асоціації, що виникають навколо цього поняття. Зазначені асоціації відображають українське народне уявлення про важливість волі та свободи

для гідного вільного життя (Formanova, 2021).

Ядро концепту «ВОЛЯ»: формується навколо асоціації «свобода», що свідчить про її центральне значення в українському національному уявленні. Перемога, незалежність, відчуття, щастя, перевага, розвиток: абстрактні поняття на периферії відображають різні аспекти, що пов'язані з поняттям «ВОЛЯ».

Тюрма, неволя: асоціації-антоніми підкреслюють важливість вільності та свободи для українського народу, зокрема через історію національно-визвольної боротьби. Мати (волю): метафора відображає уявлення про волю у вигляді материнського оберегу, що підкреслює її цінність та охоронний характер.

Концепт «ДУША» в українській мові визначається як доцільна основа, що є ідеологічним утворенням, притаманним лише людині. Цей концепт викликає етнокультурні асоціації, що позначають реальне або персоніфіковане, актуалізуючи етичні цінності, психічні та фізичні відчуття людини, реакції на світ, людей, процеси, відносини, або навіть екзистенційні категорії буття (Нестерчук, 2020).

Концепт «КРАСА» є одним з найдавніших ментальних одиниць концептуальної картини світу в українській мові. Він пов'язаний із цілокупністю знань про світ і спільний для народів з однаковим рівнем цих знань. Очевидним утіленням прекрасного в мовній картині світу є природа, що має пряме відношення до навколишньої дійсності. Зовнішня краса людини спостерігається як стереотипність позитивних образів, таких як посмішка та очі (Український асоціативний словник, 2008).

Виявлені такі етноспецифічні асоціації до концепту «КРАСА»: мода, танець, мистецтво. Ці асоціації вказують на специфічний спосіб сприйняття краси в українській культурі, які можуть відображати унікальні аспекти естетики та цінностей українського народу.

Концепт «УКРАЇНА» в українській мові викликає різноманітні

асоціації та сприймається не лише як країна, але й як метафізична картина світу, створена українським етносом. Лексема «матір» слугує синонімом-асоціацією до слова «УКРАЇНА», підкреслюючи важливість країни для її мешканців.

Крім того, «УКРАЇНА» уявляється як метафізична картина світу, представлена символами, такими як «степи», «явір» та «верба», які відображають унікальні аспекти української природи та культури. Також, українці вживають поетизоване порівняння «УКРАЇНИ» з «ненькою», що відображає тендітне ставлення до Батьківщини. Мова сприймається як формувальний елемент людського функціонування та містичне ядро нації, вкорінене у підсвідомих глибинах етнографічної маси (Нестерчук, 2020).

Особливу властивість концепту «МОВА» відображує лексема «українська», що відображає ніжність та мелодійність української мови. Позитивне ставлення до української мови відображається через прикметники, такі як «солов'їна», «співуча» та «невмируша», що розкривають позитивні властивості мови. Мовна діяльність сприймається як ефективний чинник емоційного впливу, що підкреслюється асоціацією «інструмент».

Основні асоціації до концепту «МОВА» включають такі слова, як «говорити», «слово» та «розмова», що відображають спосіб спілкування та безпосереднє пов'язання з поняттям мови. Україна славиться не лише мовою, а й піснями, які передавалися від покоління до покоління. Це підкреслює важливість пісень українського народу та їх роль у відображенні різних подій та почуттів (Український асоціативний словник, 2007).

Етноспецифічні асоціації в українській мові глибоко вкорінені в історико-культурну та соціальну структуру України. Вони є відображенням самобутності та традицій українського народу, сприяють багатству мови.

2.2. Аналіз етноспецифічних асоціацій в англійській мові

Етноспецифічні асоціації в англійській мові стосуються культурних, історичних і суспільних зв'язків, які певні слова, фрази чи поняття мають із певними етнічними чи культурними групами. Ці асоціації можуть бути тонкими або явними і часто відображають вплив різних культур на англійську мову.

Багато етноспецифічних асоціацій в англійській мові пов'язані з їжею та кухнею, де певні страви, інгредієнти та способи приготування тісно пов'язані з певними етнічними чи культурними групами. Наприклад, «sushi» асоціюється з японською кухнею, «taco» — з мексиканською, а «curry» — з індійською (Lynott, & Connell, 2013).

Англійська мова також містить етноспецифічні асоціації, пов'язані з одягом і модою. Такі терміни, як «kimono» (традиційний японський одяг), «sombrego» (мексиканський капелюх) і «kilt» (шотландський одяг) мають сильні культурні асоціації. Слова та фрази, пов'язані з релігією та духовністю, часто мають етноспецифічні асоціації. Наприклад, «temple» асоціюється з індістськими та буддистськими місцями поклоніння, «mosque» — з ісламськими місцями поклоніння, а «church» — з християнськими місцями поклоніння (Ufimtseva, 2014).

Певні концепції та практики є етноспецифічними за своєю природою. Наприклад, «karma» міцно асоціюється з індуїзмом і буддизмом, «feng shui» — з китайською геомантією, а «hula» — з гавайським танцем (Lynott, & Connell, 2013).

Розуміння етноспецифічних асоціацій англійською мовою має вирішальне значення для ефективного спілкування та культурної компетентності. Це допомагає уникнути стереотипів, неправильного тлумачення та непорозумінь. Визнання та повага до цих асоціацій сприяє міжкультурному розумінню та інклюзивності у використанні мови.

Використовуючи етноспецифічні терміни англійською мовою,

важливо робити це з чуйністю та повагою до пов'язаних культур. Усвідомлення культурного значення цих термінів може допомогти використовувати їх належним чином і в правильному контексті, тим самим сприяючи позитивному та шанобливому спілкуванню.

Сучасні етноспецифічні асоціації в англійській мові включають розвиток кухні ф'южн, де традиційні страви однієї культури поєднуються з елементами іншої. Такі терміни, як «sushi burrito» і «kimchi taco» вказують на те, як їжа перетворилася на котел етноспецифічних асоціацій, розмиваючи традиційні лінії та створюючи нові кулінарні враження (Ufimtseva, 2014).

Індустрія моди також відображає сучасні етноспецифічні асоціації з включенням різноманітних культурних елементів в одяг, аксесуари та стилі. Це включає в себе популяризацію традиційного одягу, такого як «dashiki» і «kente» тканинні візерунки з африканських культур у сучасних модних тенденціях.

Сучасні етноспецифічні асоціації також очевидні в технологічному та цифровому контекстах. Наприклад, емодзі, що представляють традиційний одяг, як-от «kimono» і «sari», демонструють інтеграцію культурних символів у цифрову комунікацію, долаючи мовні кордони (Kiss, & Armstrong, 1972).

У соціальному та політичному дискурсі сучасні етноспецифічні асоціації проявляються в дискусіях навколо ідентичності, репрезентації та інклюзивності. Такі терміни, як «cultural appropriation» і «intersectionality», підкреслюють тонке розуміння та визнання етноспецифічних асоціацій у сучасних суспільних розмовах (Lynott, & Connell, 2013).

Розвивається природа сучасних етноспецифічних асоціацій створює як виклики, так і можливості. Хоча це збагачує мовний і культурний обмін, воно також вимагає підвищеного усвідомлення можливого незаконного привласнення та необхідності шанобливого ставлення до різноманітних

культурних джерел.

Розуміння та повага до сучасних етноспецифічних асоціацій в англійській мові сприяють інклюзивності та розумінню у все більш різноманітному та взаємопов'язаному світі. Визнання динамізму етноспецифічних асоціацій сприяє виваженому та шанобливому підходу до спілкування та культурного обміну.

Термін «Мафія» зазвичай належить до злочинної організації, яка виникла в Італії і відтоді поширилася в інших частинах світу. Мафія часто асоціюється з організованою злочинністю, секретністю та суворою ієрархічною структурою. Мафія виникла на Сицилії, Італія, і має історичне коріння, що сягає 19 століття. Спочатку це було таємне товариство для захисту сицилійських маєтків, а згодом перетворилося на злочинну організацію, яка займалася різними незаконними діями (Kiss, & Armstrong, 1972).

Мафія діє на основі суворої ієрархічної структури з чіткою системою командування. Зазвичай це включає ритуали ініціації, кодекси поведінки та сильний наголос на вірності та слухняності. Організація відома своєю причетністю до незаконної діяльності, такої як торгівля наркотиками, вимагання, азартні ігри та відмивання грошей.

Мафія глибоко переплетена з італійською та сицилійською культурами, і її вплив поширюється на спільноти італійської діаспори по всьому світу. Це мало значний вплив на італо-американські громади, особливо в таких містах, як Нью-Йорк і Чикаго.

Вплив мафії також був зображений у масовій культурі через фільми, телешоу та літературу, що сприяло її етноспецифічному об'єднанню. Діяльність Мафія мала згубний вплив на громади, в яких вона діє, включаючи насильство, корупцію та економічну експлуатацію. Це також вплинуло на сприйняття італійської та сицилійської культури, часто призводячи до стереотипів і стигматизації цих спільнот. Уряди та

правоохоронні органи вжили різноманітних заходів для боротьби з впливом мафії, зокрема впровадили закони про боротьбу з рекетом і створили спеціальні робочі групи, зосереджені на ліквідації мереж організованої злочинності.

Мафія являє собою складну етноспецифічну асоціацію, глибоко вкорінену в італійській та сицилійській культурі, що має далекосяжні наслідки для спільнот, на які вона впливає. Його вплив виходить за межі злочинної діяльності та залишив значний слід у масовій культурі та суспільному сприйнятті.

Soul food– це особлива кулінарна традиція, яка глибоко вкорінена в афроамериканській культурі, особливо на півдні Сполучених Штатів. Він охоплює багатий і різноманітний набір страв, які мають історичне, культурне та соціальне значення в афроамериканській спільноті.

Soul food бере свій початок у кулінарних звичаях африканських рабів на півдні Сполучених Штатів. Він являє собою поєднання африканських, європейських та індіанських кулінарних традицій, включаючи такі інгредієнти, як окра, зелень, кукурудзяне борошно та різні шматки м'яса.

Soul food характеризується використанням таких інгредієнтів, як зелень, кукурудзяна крупа, солодка картопля, а також різні види м'яса, включаючи свинину, курку та рибу. Фірмові страви включають смажену курку, кукурудзяний хліб, зелень, чорноокий горошок, макарони з сиром, солодкий картопляний пиріг тощо (Lynott, & Connell, 2013).

Soul food має глибоке культурне та сімейне значення в афроамериканській спільноті, часто слугуючи засобом збереження культурної спадщини та сприяння суспільству.

Приготування та розподіл Soul food часто асоціюється з громадськими зборами, святкуваннями та сімейними зустрічами, що символізує єдність і стійкість перед обличчям історичних лих.

Хоча Soul food славлять багатством смаків і культурним значенням,

вона також була темою обговорення щодо її потенційних наслідків для здоров'я через традиційний наголос на смажених і висококалорійних стравах.

З'явилися спроби популяризувати більш здорові версії Soul food, зберігаючи при цьому її культурну сутність, що відображає баланс між традиціями та сучасними міркуваннями щодо здоров'я.

Soul food проникла в популярну культуру, вплинувши на кулінарний ландшафт Сполучених Штатів і за їх межами. Ресторани, що спеціалізуються на душевній їжі, набули популярності, а про цю кухню писали в різних ЗМІ, що сприяло її широкому визнанню.

Soul food представляє плекану етноспецифічну асоціацію, яка відображає стійкість, креативність і спільні зв'язки афроамериканської спільноти. Його історичне коріння, культурне значення та еволюція кулінарного ландшафту продовжують формувати різноманітний гобелен американської кухні.

Таким чином, сучасні етноспецифічні асоціації в англійській мові відображають постійну еволюцію мови та культури, сформовану глобалізацією, технологічним прогресом і зміною суспільної динаміки. Прийняття та розуміння цих асоціацій має важливе значення для сприяння інклюзивному та шанобливому спілкуванню в сучасних мультикультурних суспільствах.

Підсумовуючи, етноспецифічні асоціації в англійській мові відіграють значну роль у відображенні різноманіття та мультикультурного впливу на мову. Визнання та розуміння цих асоціацій має важливе значення для сприяння інклюзивному та шанобливому спілкуванню в глобалізованому світі.

2.3. Спільні риси та відмінності в етноспецифічних асоціативних значеннях

Етноспецифічні асоціативні значення стосуються унікальних

культурних та історичних асоціацій, які мають носії певної мови з конкретними словами чи поняттями. Дослідження етноспецифічних асоціативних значень мають на меті виявити культурні нюанси та цінності, вбудовані в мову. Хоча англійська та українська є різними мовами з власним культурним підґрунтям, є деякі спільні риси в їхніх етноспецифічних асоціативних значеннях.

Як англійські, так і українські етноспецифічні асоціативні значення часто включають посилання на культурні символи та ікони, які мають значення в їхніх відповідних культурах. Наприклад, в англійській мові такі слова як «liberty», «royalty», «tea» можуть викликати певні культурні асоціації, тоді як в українській мові такі слова як «козаки», «вишиванка» (вишиванка), «борщ» несуть у собі етноспецифічну конотацію.

Обидві мови можуть проявляти етноспецифічні асоціації, пов'язані з природою та ландшафтом. Наприклад, такі слова, як «ocean», «forest» і «mountains» в англійській мові можуть викликати різні асоціації порівняно з українськими відповідниками через унікальні способи сприйняття та оцінки цих ландшафтів у кожній культурі (Lynott, & Connell, 2013).

На етноспецифічні асоціативні значення в обох мовах можуть впливати історичні події та постаті, які мають значення в їхніх відповідних культурах. Слова, пов'язані з історичними подіями, лідерами чи рухами, можуть мати різні конотації залежно від культурного контексту, у якому вони використовуються.

І англійські, і українські етноспецифічні асоціативні значення можуть бути сформовані традиціями, ритуалами та звичаями, характерними для кожної культури. Слова, пов'язані з традиційними церемоніями, святами чи ритуалами, можуть мати унікальні культурні конотації, які не можна перекладати безпосередньо між двома мовами.

На етноспецифічні асоціативні значення в обох мовах може впливати соціально-політичний контекст відповідних культур. Слова, пов'язані з

управлінням, соціальними структурами та динамікою влади, можуть мати різні конотації залежно від історичного та сучасного соціально-політичного ландшафту кожної культури.

Українські іменники можуть бути чоловічого, жіночого або нейтрального роду, із змінними закінченнями залежно від значення та інших використаних слів. Англійські іменники мають форми однини та множини без диференціації за родом. Українська не рахує та не визначає іменників. Англійська використовує артиклі та лічильні форми для іменників. Українська використовує кириличний шрифт, відмінний від латинського шрифту, який використовується в англійській мові. Українська може виражати як завершені, так і прогресивні дії дієслівними формами. Англійська використовує різноманітні часи, включаючи простий теперішній, теперішній досконалий, простий минулий, минулий досконалий, майбутній і майбутній досконалий.

Українська: наголос може виникати на будь-якому складі слова, тоді як англійська мова має специфічні моделі наголошення слів, які можуть змінюватися залежно від наголосу мовця. Українська по-різному відмінює прикметники, дієслова, іменники та займенники, що призводить до складної морфології. Англійська використовує альтернативні способи позначення числа та роду з пропуском займенників, артикля, герундія та допоміжних дієслів.

Англійська: використовує багато словосполучення та фразових дієслів, які можуть бути складними для сприйняття не носіями мови. Українська допускає вільний порядок слів, який може змінюватися залежно від теми, нової чи старої інформації чи наголосу. Англійська наголошує слова через наголос, флексію та висоту тону, а не змінює порядок слів.

Ці відмінні риси підкреслюють унікальні мовні характеристики та культурні нюанси, присутні як в англійській, так і в українській мовах, проливаючи світло на виклики та багатство міжмовного спілкування та

розуміння.

Порівнюючи мовні структури англійської та української мов, стає очевидним кілька відмінних рис, зокрема відмінності в граматиці, синтаксисі та фонології. Англійська використовує наголос та інтонацію для передачі значення та акценту. Містить різноманітні голосні та приголосні звуки, у тому числі дифтонги. Наголошення слів має важливе значення для правильної вимови та значення.

Українська використовує фонематичну орфографію, де кожна літера зазвичай позначає один звук. Містить інший набір голосних і приголосних звуків порівняно з англійською. Наголос непередбачуваний і може падати на будь-який склад у слові.

Англійська використовує відносно фіксований порядок слів (підмет-дієслово-об'єкт) у декларативних реченнях. Використовує допоміжні дієслова для позначення часу, виду та способу. Прикметники зазвичай передують іменникам. Українська дозволяє більш гнучкий порядок слів завдяки своїй системі на основі регістру. Використовує складну систему відмінювання іменників і дієвідмінювання. Прикметники узгоджуються в роді, числі та відмінку з іменниками, які вони змінюють.

Англійська використовує порядок слів підмет-дієслово-об'єкт (SVO) у декларативних реченнях. Спирається на прийменники, щоб вказати зв'язок між словами в реченні. Використовує артиклі (a, an, the) для позначення визначеності чи невизначеності.

Українська використовує більш гнучкий порядок слів завдяки системі відмінків, але зазвичай дотримується шаблону підмет-дієслово-об'єкт (SVO). Використовує різноманітні відмінкові закінчення для позначення граматичних зв'язків у реченні. Покладається на інший набір прийменників для передачі просторових і часових відносин.

Англійська містить велику кількість слів, запозичених з інших мов через історію контакту з різними культурами. Використовує значну

кількість фразових дієслів та ідіоматичних виразів. Українська містить лексику під впливом слов'янських коренів із запозиченнями з інших мов, зокрема російської. Спирається на багату традицію прислів'їв та ідіоматичних виразів.

Англійська користується латинським алфавітом. Має відносно просту правописну систему з деякими порушеннями. Українська використовує кириличний алфавіт. Має фонематичну орфографію, де кожна буква зазвичай позначає один звук.

У той час як англійська та українська мають чіткі етноспецифічні асоціативні значення, сформовані їхнім унікальним культурним та історичним походженням, є спільні риси в тому, як ці значення конструюються. Обидві мови відображають культурні цінності, символи та досвід носіїв, а вивчення їхніх етноспецифічних асоціативних значень дає цінне розуміння розмаїття та багатства людського мовного та культурного вираження.

Висновки до 2 розділу

Проведено порівняльний аналіз етноспецифічних асоціацій в українській та англійській мовах, включаючи аналіз етноспецифічних асоціацій в кожній з мов окремо, а також виявлення спільних рис та відмінностей в етноспецифічних асоціативних значеннях.

Українська мова виявляється багатошаровою у відтінках своїх асоціативних значень. Спостерігаються глибокі зв'язки з українською культурою, історією та природним середовищем. Етноспецифічні асоціації в українській мові часто відображають традиції, обряди, та значущі історичні події для українського народу. Також, українська мова має різноманітність граматичних та фонетичних особливостей, які впливають на її етноспецифічні асоціації.

Англійська мова також має свої унікальні етноспецифічні асоціації,

які відображають її культурні та історичні відтінки. Значна кількість слів та виразів в англійській мові мають глибокі культурні конотації, пов'язані з історією, літературою та суспільними цінностями англословних країн.

Порівнюючи етноспецифічні асоціації в українській та англійській мовах, було виявлено як спільні риси, так і відмінності. Обидві мови відображають культурні символи, природні та історичні концепції у своїх асоціаціях. Однак граматичні особливості, фонетика та графіка кожної мови призводять до унікальних етноспецифічних асоціацій, які відображають глибокі культурні відмінності та індивідуальність кожної мови.

ВИСНОВКИ

Розглянуто теоретичні аспекти етноспецифічного асоціативного значення слова. Визначено поняття асоціативного значення слова, яке належить до унікальних асоціацій і конотацій, формованих колективним досвідом та культурними традиціями. Подальше вивчення рис етноспецифічного асоціативного значення дозволило виявити, що воно глибоко вкорінене в культурних контекстах, відображаючи специфічні звичаї, вірування та соціальні практики етнічних груп. Крім того, висвітлено вплив культурних та історичних факторів на асоціативне значення слова, представивши історичні приклади та аналізуючи їхній вплив на мовні конвенції.

Встановлено зв'язок між мовою, культурою та історією та їхнім впливом на сприйняття та інтерпретацію слів в етнічних та культурних контекстах. Результати дослідження підтверджують, що асоціативне значення слова не тільки відображає мовні конвенції, але й збагачує їх історичним та культурним контекстом, що сприяє багатшаровому розумінню мови та її ролі в формуванні культурної ідентичності.

Під час аналізу етноспецифічних асоціацій в українській мові було виявлено, що вони часто ґрунтуються на унікальних культурних та історичних аспектах. Слова та поняття в українській мові можуть мати глибокі конотації, пов'язані з українською культурою, історією та традиціями. Наприклад, слова «козаки», «вишиванка» та «борщ» несуть у собі етноспецифічні асоціації, які відображають значення та значущість цих понять у відповідній культурі.

Під час аналізу етноспецифічних асоціацій в англійській мові було помічено, що вони також відображають унікальні культурні та історичні контексти. Слова та вирази в англійській мові можуть мати глибокі конотації, пов'язані з англосаксонською культурою, історією та традиціями. Наприклад, слова «liberty», «royalty» та «tea» можуть викликати певні

культурні асоціації, що відображають їхнє значення в англійському контексті.

З аналізу було встановлено, що хоча українська та англійська мають свої унікальні етноспецифічні асоціації, вони також мають спільні риси. Обидві мови використовують культурні символи, історичні події та традиції для конструювання значень слів та понять. Однак способи, якими ці асоціації формуються та сприймаються, можуть відрізнитися через культурні та мовні відмінності між українською та англійською мовами.

Отже, аналіз етноспецифічних асоціацій української та англійської мов дозволив з'ясувати їхню унікальність та спільні риси, що відображають культурні та історичні аспекти цих мовних спільнот.

RESUME

The aim of the research and objectives: explore the relationship between the cultural-ethnic context and the perception of the associative meaning of words.

The main objectives:

- 1) to uncover the concept of the associative meaning of a word;
- 2) to determine the characteristics of ethnospecific associative meaning;
- 3) to highlight the influence of cultural and historical factors on the associative meaning of a word;
- 4) to analyze ethnospecific associations in the Ukrainian language;
- 5) to analyze ethnospecific associations in the English language;
- 6) to identify commonalities and differences in ethnospecific associative meanings.

The subject object of the research is the ethnospecificity of the associative meaning of words in different cultural-ethnic groups.

Object of the research is the processes of forming and understanding associative connections that arise when specific words are perceived by representatives of different ethnic communities.

The methods used in the research: in accordance with the objectives, the object, and the subject of the research, the most appropriate methods to use are theoretical methods such as generalization, analysis, synthesis, induction, and deduction, as well as empirical methods such as comparison.

Topicality: researching the ethnospecificity of the associative meaning of words reveals the fascinating world of cultural perceptions and stereotypes ingrained in the language and mentality of different ethnic groups. Each word carries its own inner charge, which arises from a combination of historical, social, religious, and cultural contexts. This charge determines how words are perceived and understood, as well as the associations they evoke with certain concepts, feelings, or images.

For example, certain words may have different connotations for representatives of different cultures. The same word can evoke different associations and emotions

depending on the ethnic background of the observer. This is related to historical events, cultural traditions, beliefs, and specific features of the mentality.

Theoretical and practical value of the research: The theoretical significance of the ethnospecificity of the associative meaning of words lies in understanding the influence of cultural and ethnic contexts on the perception and interpretation of linguistic symbols, which contributes to the development of intercultural understanding and interethnic communication.

The practical significance of the ethnospecificity of the associative meaning of words lies in improving intercultural communication, adapting translation, and developing interethnic educational and language programs.

Brief outline of the research paper structure: the structure of the work consists of an introduction, two parts, conclusions, a resume, a list of the used sources, a list of lexicographical sources, and appendixes.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дейкун, О. П. (2022). Універсальні та етноспецифічні моделі українського перекладу англійськомовних заголовків: позиція привернення уваги. У *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку*. ч 3. Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-58>
2. Дидик-Меуш, Г. (2021). Українська історична лексикографія, питання сполучуваності і комбінаторний словник української мови. *TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych*, 6, 223–236. <https://doi.org/10.31743/teka.13360>
3. Єфімова, О., Жицька, С., Химай, Н., & Браєвська, А. (2021). Міжкультурна комунікація в умовах глобалізаційних процесів у розвитку сучасного світу. *InterConf*, 343–348. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2021.031>
4. Золотова, С. Г., (2017). *Міжкультурна комунікація в процесі вивчення іноземних мов* [Thesis, Сумський державний університет]. eSSUIR – Electronic Sumy State University Institutional Repository. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/65221>
5. Кулакова, О. М. (2017). Міжкультурна комунікація як спосіб спілкування. *Актуальні проблеми духовності*, (6), 389–396. <https://doi.org/10.31812/apd.v0i6.1554>
6. Малюга, Н. М., & Шарманова, Н. М. (2013). *Сучасна українська літературна мова: Лексикологія, фразеологія, лексикографія*. ДВНЗ «Криворізький національний університет» Криворізький педагогічний інститут. <https://doi.org/10.31812/0564/373>
7. Матвієнків, С. М. (2022). Інформаційний простір і міжкультурна комунікація. У *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку*. Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-66>

8. Панова, А. М. (2013). *Міжкультурна комунікація в перекладі* [Thesis, Сумський державний університет]. eSSUIR – Electronic Sumy State University Institutional Repository. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/30828>
9. Строченко, Л. В. (2019). Associative features of the english concept genius. *Writings in Romance-Germanic Philology*, (2(43)), 246–251. [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2019.2\(43\).186253](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2019.2(43).186253)
10. Цолін, Д. В. (2023). Сучасна лексикографія давньоєврейської мови: українська перспектива. *У Хxvi сходознавчі читання А. Кримського*. Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-346-3-110>
11. Boyko, V. (2015). Ethno-national beginning of culture and literature. *Synopsis: text, context, media*, (2). [https://doi.org/10.28925/2311-259x.2018.\(1\).1.17](https://doi.org/10.28925/2311-259x.2018.(1).1.17)
12. Golovash, I. Y., Kobayakov, S. V., & Pogodina, M. Y. (2020). Modern translation and intercultural communication. *Linguistic bulletin*, 135–142. <https://doi.org/10.31651/2226-4388-2020-28-135-142>
13. Gozli, D. G., Moskowitz, J. B., & Pratt, J. (2014). Visual attention to features by associative learning. *Cognition*, 133(2), 488–501. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2014.07.014>
14. Hasibuan, J. R. (2017). Associative meaning and communicative effect (meaning delivery). *Bahas*, 27(3). <https://doi.org/10.24114/bhs.v27i3.5670>
15. Kostenko, D. (2018). Intercultural communication in modern world. *Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy*, (30), 80–85. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2018.30.8085>
16. The Linguistic Picture of the World in Diachrony and Historical Lexicography: Several Crossing Points. (2020). *Rozprawy Komisji Językowej*, 68. <https://doi.org/10.26485/rkj/2020/68/1>
17. Lysenko, Y. (2021). Ethnospecific features of canadian english folktale as a result of cross-cultural dialogue. *International Humanitarian University Herald*.

Philology, 1(48), 130–134. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.48-1.31>

18. Mao, C. (2013). Associative Meaning in Social and Cultural Context. *Y 2nd International Conference on Science and Social Research (ICSSR 2013)*. Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/icssr-13.2013.140>

19. Nelson, D. L., Brooks, D. H., & Wheeler, J. W. (1975). Sensory and meaning features in stimulus recognition and associative retrieval. *Journal of Experimental Psychology: Human Learning and Memory*, 1(6), 711–719. <https://doi.org/10.1037/0278-7393.1.6.711>

20. Tarasova, V. (2021). Ethnospecific features of the concept widow verbalization in the english and ukrainian linguocultures. *South archive (philological sciences)*, (86), 110–115. <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2021-86-17>

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

21. Нестерчук, О. Г. (2020). *Асоціативний словник особових власних імен*. Dynamics of the development of world science: Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference.
22. *Український асоціативний словник: у 2 томах*. (2007). Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.
23. *Український асоціативний словник: У 2 томах* (2-ге вид.). (2008). Паїс.
24. Formanova, S. V. (2021). PUBLICATION REVIEW:»УКРАЇНСЬКИЙ АСОЦІАТИВНИЙ СЛОВНИК» (3 І 4 ТТ) (укладачі Мартінек С.В., Мітьков В.С.). Львів, 2021. *Opera in linguistica ukrainiana*, (28), 371–372. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2021.28.235571>
25. Kiss, G., & Armstrong, C. (1972). *The Edinburg Associative Thesaurus*. <https://search.worldcat.org/title/An-associative-thesaurus-of-English/oclc/270560925>
26. Lynott, D., & Connell, L. (2013). Modality exclusivity norms for 400 nouns: The relationship between perceptual experience and surface word form. *Behavior Research Methods*, 516–526. <https://link.springer.com/article/10.3758/s13428-012-0267-0>
27. Ufimtseva, N. (2014). *The Associative Dictionary as a Model of the Linguistic Picture of the World*. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.10.108>

ДОДАТКИ

Додаток А

Концепт	Асоціації	Культурний контекст
ВОЛЯ	Свобода, перемога, незалежність, щастя, перевага, розвиток, тюрма, неволя, мати (волю)	Українська культура надає величезне значення поняттю «воля» через історичні боротьби за незалежність країни. Концепція «волі» відображає торжество людського духу над утисками і глибоко вкорінена в національну ідентичність, що впливає з боротьби за незалежність від різних іноземних держав протягом всієї історії України.
ДУША	Ідеологічне утворення, етичні цінності, психічні та фізичні відчуття, реакції на світ, екзистенційні категорії буття	Поняття «душа» глибоко укорінене в українських культурних та релігійних традиціях. Воно відображає душу, внутрішню сутність та духовну суть особистості. Український фольклор та література часто символізують «душу» як основу існування людини і пов'язують з моральною та емоційною глибиною.
КРАСА	Мода, танець, мистецтво, зовнішня краса, посмішка, очі	Поняття «краса» відображається в традиційних народних мистецтвах, таких як вишивка, танець і музика, а також у вдячності за природну красу українських пейзажів. Поняття «краси» також поширюється на внутрішню красу, доброту і автентичність.
УКРАЇНА	Мати, степи, явір,	«Україна» - це не лише географічне

	<p>верба, ненька, мова, пісні</p>	<p>місце, але й символ національної гордості і спадщини. Асоціація з «матір'ю» відображає турботливу та захисну роль країни, а посилення на «степи» і «явір» викликають уявлення про багаті природні ландшафти та культурні традиції українського народу.</p>
<p>МОВА</p>	<p>Українська, солов'їна, співуча, невмируща, говорити, слово, розмова, пісні</p>	<p>Українська мова, «мова», є одним з елементів української культурної ідентичності. Вона не лише засіб спілкування, але й символ опору і збереження національної спадщини. Посилання на «солов'їну» та «пісні» підкреслюють поетичну та мелодійну природу мови, яка глибоко переплетена з українським фольклором та літературою.</p>